

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **V. K.**, zast. JUDr. Zdeňkem Koschinem, advokátem se sídlem Štefánikova 75/48, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 5. 2024, č. j. OAM-1096-24/ZR-2024, za účasti osob zúčastněných na řízení: **I) M. K.**, zast. JUDr. Zdeňkem Koschinem, advokátem se sídlem Štefánikova 75/48, Praha 5, **II) M. V. K.**, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 6. 8. 2024, č. j. 42 A 8/2024-63,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoby zúčastněné na řízení **n e m a j í p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Předmětem projednávané věci je zrušení povolení k trvalému pobytu cizinci, jenž byl několikrát pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslných trestných činů.

[2] Žalobce pobýval na území České republiky na základě povolení k trvalému pobytu s platností od 21. 2. 2014 na dobu neurčitou. Žalovaný v záhlaví napadeným rozhodnutím zrušil platnost žalobcova povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 1 písm. i) a odst. 2 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a stanovil mu lhůtu 30 dnů pro vycestování z území České republiky. Dle žalovaného byla jednoznačně splněna podmínka § 77 odst. 1 písm. i) zákona o pobytu cizinců, jelikož ke dni 25. 1. 2024, kdy bylo zahájeno správní řízení o zrušení trvalého pobytu, měl žalobce ve

výpisu z evidence Rejstříku trestů evidované 4 záznamy o spáchání úmyslného trestného činu, přičemž od posledního pravomocného odsouzení ze dne 25. 10. 2023 do dne zahájení správního řízení neuplynula doba delší než jeden rok (v opisu z evidence Rejstříku trestů měl žalobce 7 záznamů, část z nich však byla zahlazena). Dle žalovaného žalobce rovněž závažným způsobem narušil veřejný pořádek a práva a svobody druhých, čímž je naplněna podmínka dle § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců.

[3] V případě žalobce se jednalo o speciální recidivu ve formě opakovaného spáchání trestných činů ohrožení pod vlivem návykové látky a maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání. Soudy žalobci podmíněně odložily výkony trestů odnětí svobody, dále mu ukládaly peněžitý trest i trest obecně prospěšných prací, které však nevedly k jeho nápravě. Žalobce tak byl posledním rozhodnutím odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Žalobce se opakovaně a v krátké době dopouštěl recidivy, navíc tak konal i ve zkušební době podmíněného odsouzení a krátce po vydání předchozího odsuzujícího rozsudku. Žalovaný neshledal polehčující okolností ani skutečnost, že žalobce do výkonu trestu nastoupil dobrovolně, ani to, že byl z výkonu trestu později podmíněně propuštěn. Napadené rozhodnutí není dle žalovaného nepřiměřeným zásahem do rodinného a soukromého života žalobce, jelikož ten v dané situaci nepřevažuje nad jeho negativním chováním. Případný zásah do rodinného a soukromého života si způsobil žalobce sám svou trestnou činností. Žalobce navíc své rodinné příslušníky může na území ČR navštěvovat a zažádat o nové pobytové oprávnění.

[4] Žalobce podal proti napadenému rozhodnutí žalobu, kterou krajský soud zamítl. V žalobě uvedl, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné a že se žalovaný dostatečně nezabýval přiměřeností dopadu svého rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života. Odsouzení žalobce způsobilo újmu především jeho manželce (dále jen „OZNŘ I“), a také zletilé dceři (dále jen „OZNŘ II“), neboť ztratily příjem z výdělečné činnosti, kterou žalobce vykonával jako osoba samostatně výdělečně činná. Z tohoto důvodu OZNŘ II) nemohla studovat na vysoké škole a musela tento záměr odložit. Dále žalobce zdůraznil, že odsouzení se vždy týkala řízení motorového vozidla v rozporu se zákazem soudu, k němuž přistoupil, aby pomohl OZNŘ I), která potřebovala odvézt. Svým jednáním navíc nikdy nikomu nezpůsobil újmu.

[5] Krajský soud považoval napadené rozhodnutí za přezkoumatelné a v souladu se zákonem. Namítaná finanční závislost osob zúčastněných na řízení není dle krajského soudu nepřekonatelnou překážkou, jelikož obě osoby zúčastněné na řízení jsou zletilými osobami a disponují živnostenským oprávněním. Žalobce navíc může rodinu finančně podporovat i ze zahraničí. Zhoršení ekonomické a sociální situace není důvodem, který by založil nepřiměřenost napadeného rozhodnutí. Krajský soud dále uvedl, že OZNŘ I) při jednání upozornila na to, že bez žalobce nebude schopna splácet společný hypoteční úvěr. K tomuto soud uvedl, že se nejedná o okolnost, kterou by sám žalobce tvrdil, a že osoba zúčastněná nemůže sama vznášet žalobní body, a navíc se jedná o okolnost uplatněnou opožděně. Krajský soud dále poukázal na závažnost trestné činnosti, kterou žalobce páchal opakovaně a úmyslně. Potvrdil i názor žalovaného, že žalobci nehrozí nucené vycestování do země původu, kde probíhá válečný konflikt, a dle kterého žalobce může řešit svou pobytovou situaci jinými způsoby, např. vízem za účelem strpění nebo doplňkovou ochranou.

II. Obsah kasační stížnosti a navazující podání

pokračování

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá výše označený rozsudek krajského soudu kasační stížností dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a požaduje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Stěžovatel v převážné části kasační stížnosti téměř doslovně rekapituloval žalobní námitky uplatněné před krajským soudem a vyjádření manželky v rámci sdělení krajskému soudu, že bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Závěrem se věnoval samotné právní argumentaci. Krajský soud dle něj nereagoval na tvrzení, že napadeným rozhodnutím nebyl postižen pouze on sám, ale i OZNŘ I) a OZNŘ II), které jsou na jeho osobní přítomnosti a finanční péči v plném rozsahu závislé. Takový záměr dle něj zákonodárce nezamýšlel, a navíc krajský soud učinil v napadeném rozsudku právní výklad rozporný s čl. 36 a čl. 40 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva.

[8] Dále stěžovatel uvedl, které skutečnosti by OZNŘ I) v řízení před krajským soudem uvedla, kdyby byla řádně poučena, a podložila je příslušnými důkazními prostředky. Jednalo se zejména o informace o jejím špatném zdravotním stavu, nutné potřebě denní výpomoci při péči o domácnost a vlastní osobu, informace o společném jmění manželů se zástavním právem pro pohledávku z úvěru u spořitelny a o společném úvěru u banky.

[9] Nakonec stěžovatel vyloučil, že by mohl být zaměstnán či jinak výdělečně činný v jiném státě Evropské unie, než je Česká republika, neboť *tomu brání jeho trestní rejstřík, což neplatí v České republice, neboť zde má vystaveno živnostenské oprávnění*. Závěrem stěžovatel navrhl vydání usnesení dle § 107 s. ř. s., kterým by byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

[10] Žalovaný ve svém vyjádření navrhl kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou. Dle žalovaného byl převážný obsah kasační stížnosti totožný s obsahem žaloby, poukázal na rozsudek NSS ze dne 22. 8. 2024, č. j. 9 Azs 155/2024-48, dle kterého má být taková argumentace odmítnuta jako nepřipustná. Přesto se k některým opakujícím se námitkám věcně vyjádřil, a především odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a napadeného rozsudku, s nímž se ztotožnil. Krajský soud se dostatečně vypořádal s dopadem napadeného rozhodnutí na OZNŘ I) a OZNŘ II). Také se ztotožnil s krajským soudem, dle kterého OZNŘ I) předložila nová tvrzení po koncentraci řízení, a proto k nim nepřihlédl.

[11] OZNŘ I), zastoupena stejným právním zástupcem jako stěžovatel, ve svém vyjádření navázala na tvrzení stěžovatele, že nebyla v rámci výzvy od krajského soudu řádně poučena o tom, které údaje má poskytnout a v jaké lhůtě. Rozhodné skutečnosti uvedla až při jednání, tyto však byly krajským soudem odmítnuty jako uplatněné po koncentraci řízení. Tento postup krajského soudu je v rozporu s čl. 36 a čl. 40 Listiny a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva.

[12] OZNŘ II) se na výzvu soudu ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[13] Stěžovatel ve své replice nesouhlasil s názorem žalovaného, že mají být opakující se kasační námitky odmítnuty, a zopakoval kasační argumentaci, na které trvá.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[14] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.).

[15] Nejvyšší správní soud se následně zabýval otázkou přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Jedná se totiž o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.).

[16] Podstatný přesah zájmů stěžovatele Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS (k uplatnitelnosti zde vyslovených názorů na současnou úpravu srov. např. rozsudek NSS ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021-28). Podstatný přesah bude dán pouze v případech, kdy se kasační stížnost (1) týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu anebo (2) právních otázek řešených dosavadní judikaturou rozdílně. Podstatný přesah zájmů stěžovatele bude dán (3) rovněž v případě potřeby učinit odklon od ustálené judikatury. Konečně bude kasační stížnost přijatelná (4) tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[17] V nyní projednávané věci bylo při posouzení přijatelnosti kasační stížnosti stěžovatele rozhodné, že v dosavadní judikatuře kasačního soudu nebyla plně řešena právní otázka poučení osoby zúčastněné na řízení soudem o skutečnostech, které má tato osoba tvrdit a v jaké lhůtě. Stěžovatel totiž tvrdil, že právě o tomto OZNŘ I) nebyla krajským soudem v rámci výzvy řádně poučena. Nejvyšší správní soud tedy shledal, že kasační stížnost je přijatelná, a proto přistoupil k meritornímu přezkumu kasační stížnosti.

[18] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval kasační námitkou dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spočívající v nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Pro stručnost kasační soud odkazuje na judikaturu ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod (viz např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS). Dle stěžovatele se krajský soud nevypořádal s jeho tvrzením, že napadeným rozhodnutím nebyl poškozen pouze on sám, ale především OZNŘ I) a OZNŘ II). Krajský soud se však v napadeném rozsudku s tímto tvrzením velmi podrobně vypořádal, a to v rámci přezkumu přiměřenosti napadeného rozhodnutí (viz body 42. a 43. napadeného rozsudku). V nich krajský soud dospěl k závěru, že zásah napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele, ale i OZNŘ I) a OZNŘ II), nedosahuje takové intenzity, aby napadené rozhodnutí nemohlo být vydáno. Krajský soud se řádně vypořádal i se zbytkem žalobních námitek. Odůvodnění napadeného rozsudku je logické, přehledné, srozumitelné, vystihuje podstatu věci a vychází z relevantních skutečností. Napadený rozsudek nelze považovat za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů ani pro nesrozumitelnost, kasační námitka je tedy nedůvodná.

[19] Dle stěžovatele OZNŘ I) nebyla krajským soudem řádně poučena, jaké údaje má v soudním řízení poskytnout a v jaké lhůtě, v čemž spatřuje jinou vadu řízení mající vliv na zákonnost napadeného rozsudku dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. S tímto důvodem

pokračování

se ztotožnila také OZNŘ I) ve svém vyjádření. OZNŘ I) sice v průběhu řízení uvedla určité skutečnosti, tyto však krajský soud odmítl, jelikož byly předloženy po nastalé koncentraci řízení. Kasační soud na úvod poukazuje na to, že kasační námitka je formulována natolik obecně, že se nachází na samé hranici projednatelnosti. Stěžovatel nijak nevysvětluje, z čeho dovozuje povinnost soudů poučovat o skutečnostech, které mají ve svém vyjádření osoby zúčastněné na řízení uvádět, a zároveň nevysvětluje, jakým způsobem případná vada řízení mohla ovlivnit rozhodnutí ve věci.

[20] Dle ustanovení § 34 odst. 1 s. ř. s. jsou osobami zúčastněnými na řízení osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a dále osoby, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky řízení a oznámily-li výslovně, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat. Osobám zúčastněným na řízení náleží práva uvedená v § 34 odst. 3 s. ř. s., ale také práva uvedená v § 35, § 45, § 49 odst. 1 a 5 či § 60 odst. 5 s. ř. s. (shodně také rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2015, č. j. 2 As 49/2013-109). Podle § 34 odst. 3 s. ř. s. má osoba zúčastněná na řízení právo předkládat písemná vyjádření, nahlížet do spisu, být vyrozuměna o nařízeném jednání a žádat, aby jí bylo při jednání uděleno slovo.

[21] Ze spisu vedeného u krajského soudu vyplývá, že OZNŘ I) byla přípisem krajského soudu ze dne 14. 5. 2024 vyzvána, aby oznámila, zda bude v soudním řízení uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení, a zároveň byla poučena o svých právech a povinnostech dle § 34 odst. 3 s. ř. s. a § 8 odst. 5 s. ř. s. Krajský soud OZNŘ I) určil lhůtu k uplatnění námitky podjatosti, k oznámení, zda bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení, a lhůtu k vyjádření (viz přípis na č. l. 22 spisu krajského soudu). Tento přípis byl OZNŘ I) doručen dne 21. 5. 2024 (viz doručky na č. l. 23 spisu krajského soudu). Dle zdejšího soudu byla OZNŘ I) poučena řádně o všech právech a povinnostech, které jí náleží. Z právní úpravy, ani z judikatury, neplyne nárok osoby zúčastněné na řízení na to, aby ji soud poučoval o tom, které skutečnosti má na podporu svých tvrzení uvádět, nebo o tom, kdy nastane koncentrace řízení. Ostatně ani stěžovatel v kasační stížnosti takový nárok z ničeho nevyvodil, ani ho nepodložil relevantní právní argumentací. Kasační soud v postupu krajského soudu rovněž neshledal porušení čl. 36 a čl. 40 Listiny, jak tvrdila OZNŘ I). Kasační námitka týkající se nesprávného poučení OZNŘ I) krajským soudem je proto nedůvodná.

[22] K výše uvedenému Nejvyšší správní soud nad rámec dodává, že zásada koncentrace řízení spočívá v tom, že žalobce může rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky nebo ji rozšířit o další žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby (§ 71 odst. 2 s. ř. s., § 72 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Tato zásada se vztahuje pouze k osobě žalobce, nikoliv k osobě zúčastněné na řízení, jelikož dle § 34 odst. 3 s. ř. s. osoba zúčastněná na řízení nemůže disponovat předmětem řízení, což ostatně krajský soud v bodě 42. napadeného rozsudku správně konstatoval. Rozsah procesních práv, který osobě zúčastněné na řízení náleží, je oproti rozsahu procesních práv účastníků řízení (tj. žalobce a žalovaného) užší (srov. rozsudek NSS č. j. 2 As 49/2013-109). Osoba zúčastněná na řízení hájí ve sporu svá vlastní práva, nemůže však disponovat s předmětem řízení a sama vznášet žalobní body ani rozšiřovat žalobní body, které uplatnil žalobce. Rozsah soudního přezkumu je tedy dán žalobou a soud, který se má vypořádat i s důvody uplatněnými osobou zúčastněnou na řízení, je tak povinen učinit pouze v mezích daných žalobou žalobce (srov.

rozsudek NSS ze dne 14. 4. 2022, č. j. 10 As 542/2021-99, odst. [29], a ze dne 29. 11. 2023, č. j. 2 As 224/2022-105, odst. [87]). Na základě výše uvedeného zdejší soud konstatuje, že OZNŘ I) svými tvrzeními nebyla oprávněna rozšířit žalobní argumentaci stěžovatele, ať už v řízení nastala koncentrace či nikoliv. Nejvyšší správní soud tak neshledal důvod pro poučení OZNŘ I) o koncentraci řízení krajským soudem.

[23] Dále se kasační soud zabýval kasační námitkou, že chybějící posouzení dopadu napadeného rozhodnutí nejen na osobu stěžovatele, ale také na OZNŘ I) a OZNŘ II), je v rozporu s čl. 36 a čl. 40 Listiny a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva. Stěžovatel opět pouze obecně namítá, že krajský soud vyložil právní otázku v rozporu s právními předpisy a judikaturou, avšak již nerozvádí proč. Zdejší soud k tomu uvádí, že čím je žalobní bod obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit (srov. rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS, bod 32., nověji např. rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2021, č. j. 8 As 201/2019-80). Uvedené platí obdobně v řízení o kasační stížnosti (rozsudek NSS ze dne 31. 8. 2023, č. j. 9 As 220/2021- 23, odst. [17]). Kasační soud proto odkazuje na body 42., 43. a 50. napadeného rozsudku, ve kterých krajský soud rozebírá dopad napadeného rozhodnutí na stěžovatele a jeho rodinné příslušníky, se kterými se zdejší soud plně ztotožňuje. V tomto posouzení kasační soud neshledává porušení práva na spravedlivý proces ani jiného práva deklarovaného Listinou. Kasační námitka je tedy nedůvodná.

[24] Nejvyšší správní soud považuje další kasační námitku týkající se nemožnosti zaměstnání v jiném členském státě Evropské unie než v České republice za nepřípustnou. Jedná se o nové tvrzení, které doposud stěžovatel neuplatnil, ačkoliv mohl. Žalovaný v napadeném rozhodnutí zmínil, že stěžovateli nic nebrání v tom, aby vykonával obdobnou práci v zemi původu (viz str. 7 napadeného rozhodnutí). Kasační soud ověřil z obsahu spisu vedeného u krajského soudu, že stěžovatel v žalobě proti tomuto tvrzení nikterak nebrojil. Argumentaci, že nebude moci pracovat v jiném státě, jelikož má záznam ve výpisu z Rejstříku trestů, použil poprvé až v kasační stížnosti.

[25] Závěrem kasační soud uvádí, že rozhodl ve věci samé bez zbytečného odkladu poté, co provedl všechny nezbytné procesní úkony. Z tohoto důvodu nerozhodoval samostatně o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[27] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[28] OZNŘ I) a OZNŘ II) soud neukládal žádné povinnosti, v souvislosti s jejichž plněním by jim vznikly nějaké náklady. Přiznání náhrady jiných nákladů řízení z důvodů zvláštního zřetele hodné OZNŘ I) a OZNŘ II) nenavrhl (§ 60 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona).

pokračování

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. září 2024

JUDr. Radan Malík
předseda senátu